

TÍÐARGREIN

Tórbjørn
JacobsenJóannes
EidesgaardHans Pauli
StrømHergeir
NielsenJógvan
SundsteinEdmund
Joensen

Hans Pauli Strøm

fyrirverandi løgtings- og landsstýrismaður
fyri Javnaðarflokkinn

Við flatskattinum missir arbeiðsmaðurin 1300 kr og miljonerinum fær 7000 kr. meir – um mánaðin

Tann ógvisligasta politiska hendingin í farna árið var flatskatturin, sum Sambandsflokkurin, Fólkaflokkurin, Sjálvstýris- og Miðflokkurin bulldosaðu gjøgnum Løgtingið beint upp undir jólahøgtíðina í 2011.

Har uppi var broytingin av skattingini av eftirlønunum hjá løntakarunum. Frá at vera skattað við útgjald sum ein framtíðartrygd undir eftirlønartúgjaldu, so tók høggrasamgongan henda skattin at krevja inn beinanvegin við inngjald – og hækkaði samstundis skattin av eftirlønini.

Havi í nökrum tíðargreinum víst á, at tann serstaki vælstandurin í Norðanlondum – í Føroyum við – byggir á eina samhaldsfasta samfelagsskipan, ið er eyðkend av javnlíkindum í trygd og vælferð og jøvnum inntøkubýti millum landsins borgarar. M.a. var ein niðurstøða í síðstu greinini, at “Tað skerst ikki burtur, at í altjóða samanberingum liggja Føroyar í fremstu røð saman við hinum norðanlondunum, tá tað snýr seg um tey mest avgerandi mátini fyri góðum lívs-korum”.

Seinni varð staðfest: “Enn er samhaldsmegin sterk í Føroyum. Tann stóri spurningurin er, hvussu hon kann víkna og undirgravast av asosiala spjaðingarpolitikkinum hjá høggrasamgonguni.”

Bill: ein bjørt framtíð við flatskattinum

Kortini hendi tað marghátliga beint fyri jól, at í orðaskifti í løgtinginum tóku nøkur samgongufólk, fremstur Bill Justinussen úr Miðflokkinum, sær rætt til draga mínar útgreiningar og niðurstøður fram sum verju fyri samgongupolitikkin.

Bill segði m.a.: “Nøkur av hesum lyklatalunum (úr míni grein, hps) siga okkum tað, at tann búskaparlíga støðan viðvíkjandi vælferðarsamfelagnum Føroyar er rættiliga góð og varðveitt, tá vit hugsa um, at vit ganga sterkt fram ímóti at fáa javnvág á figgjarlógina aftur,

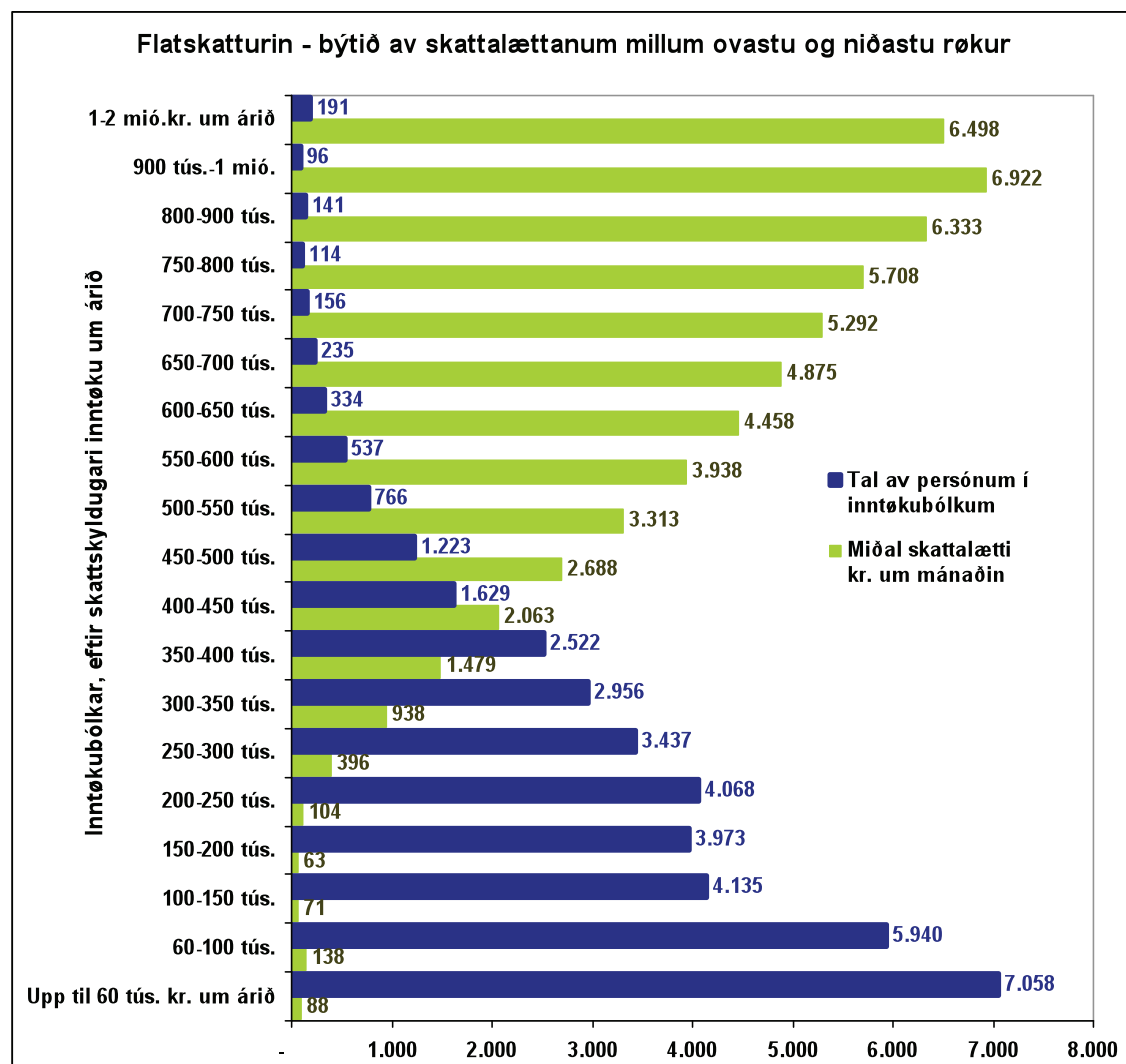
so er tað absolutt eisini eitt sterkt tekin um ein sunnan búskap, og tá man hugsar um, at vit hava havt rúm fyri at lata ein nokkso kraftigan skattalætta...kunnu vit vera takksom fyri at liggja so væl fyri í hesari rúgvuni av londum, sum annars hava tað trupult. Tað sigur mær eisini, at vit eru á rættari kós...vit standa fyri eini bjartari framtíð.”

Letur sólina skína á ovastu røkur

Andstøðupolitikkarar vístu Bill á, at samgongupolitikkurin fremur júst tað øvugt av politisku hugsjónini í míni grein, nevnlíga spjaðing, ótryggleika, asosialar skerjingar og greffliga umfordeiling frá láginn-tøkum til háinntøkur.

Tá svarar Bill m.a.: “Hendan samgongan hevur onki gjørt við at broyta inntøkubýtið millum fólk. Fólk hava tær somu inntøkurnar í dag. Vit hava nomið við skattin, men hetta (ávísingarnar í míni grein, hps) er ein uppgerð av inntøkubýtinum. Og inntøkan verður gjørd upp, áðrenn tú tekur skatt av. Hetta (úr míni grein, hps) er ikki ein uppgerð av ríkidøminum, men ein uppgerð av inntøkunum.”

Men hetta er ósatt, sum Bill Justinussen sigur. Tað inntøkubýtið, ið talan er um, er júst tann tøka inntøkan aftaná skatt. Hagtølini við tí javna inntøkubýtinum í Føroyum, samanbórið við onnur lond, eru frá 2010. Tvs. tvey ár áðrenn flatskattin. Hetta geri eg tí eisini púra greitt í greinini, at vit høvdu eina stóra útgjaldandi umfordeiling yvir skattin, “heilt fram til høggrasamgongan gjøgnumtrumfaði tann asosiala flatskattin og tjóvarið av framtíðar pensjónsskatti – við veldugari umfordeiling frá láginn-tøkum til háinntøkur. Her fara vit

at síggja ein størri ójavna, tá nýggj inntøkuuppgerð kann gerast úr 2012-tølunum.”

Flatskatturin er stór umfordeiling til háinntøkur

Skuldi nakar verið í iva, so kann hetta gerast greitt út frá talvumyndini og frágreiðingini niðanfyri.

Sí myndina omanfyri.

Myndin visir (við tølum frá TAKS), hvussu nógvir skattgjaldarar eru í ymisku inntøkubólkaunum (bláa stabbarnar), og hvussu stórir flatskattalættin er pr. mánað í hesum somu inntøkubólkunum (grønu stabbarnir. Niðurstøðan er fullkomiliga greið: jú størri inntøka, jú størri skattalætti.

Sum dømi at lesa talvumyndina:

- Teir 4.068 skattgjaldararnir, ið hava millum 200 og 250 tús. kr. í skattskyldugari ársinntøku, fáa í miðal ein skattalætta á 104 kr. um mánaðin.
- Teir 156 skattgjaldararnir, ið hava eina skattskylduga inntøku millum 700 og 750 tús. kr. í skattskyldugari ársinntøku, fáa ein skattalætta á 5.292 kr um mánaðin – hvønn mánað – alt 2012, alt 2013 og líka so longi henda samgongan ræður.

Asosialt býti av teim 340 mió.kr. í flatskattalætta

Flatskatturin kostar umleið 340 mió kr. í skattalætta. Hetta sæst, tá vit rokna broytingarnar í skattastiganum við talinum av skattgjaldarum í teim ymisku inntøkubólkunum.

Hesar 340 mió. kr. eru fram um alt givnar teimum, við teim hægstu inntøkunum:

- 13% av flatskattalættanum varð givin teim 72% av skattgjaldarunum, sum høvdu eina skattskylduga inntøku niðan fyri 300 tús. kr. um árið.
- 23% av flatskattalættanum varð givin teim 14% av skattgjaldarunum, sum høvdu skattskylduga inntøku millum 300 og 400 tús. kr. um árið.
- 64% av flatskattalættanum varð givin teim 14% av skattgjaldarunum, sum høvdu skattskylduga inntøku oman fyri 400 tús. kr. um árið